

Fredrikstad kommune
Postboks 1405
1602 Fredrikstad
Dokumentet er innsendt via elektronisk skjema

Skiptvet, 28. april 2025

Høringsuttalelse, planprogram for kommunedelplan naturmangfold 2026–2036

Naturvernforbundet er den største natur- og miljøvernorganisasjonen i Norge med over 43 000 medlemmer. Vi har økende medlemstall og engasjerer oss for bevaring av natur og arts mangfold. Det er mye verdifull natur i Østfold, men disse arealene er under hardt press som følge av nedbygging og fragmentering. Naturvernforbundet i Østfold engasjerer seg særlig for utbyggingssaker som truer naturverdier.

En rullering av kommunedelplanen for naturmangfold er et nødvendig og godt tiltak for Fredrikstad kommune, og vi støtter forslaget om en samordning av eksisterende planer for naturmangfold. Den gjeldende handlingsplanen for naturmangfold (2022–2026) er mangelfull sammenliknet med tilsvarende planer i andre kommuner, og det er fint at Fredrikstad kommune vil konkretisere mål og føringer for å verne om naturen. Et overordnet mål om å unngå negativ påvirkning på naturmangfoldet er helt nødvendig i dag. Vi støtter kommunens vekt på bred medvirkning og foreslår i tillegg en strukturert prosess for faglig medvirkning fra biologer, frivillige organisasjoner, naturforvaltere og andre med dokumentert lokalkunnskap.

Naturvernforbundet i Østfold observerer at mange grønne arealer i Fredrikstad kommune er under sterk trussel av nedbygging. En effektivisering av arealbruk er nødvendig for at kommunen skal oppnå de nasjonale målene i Naturavtalen slik det nevnes i forslaget til planprogram. Et av temaene som skal drøftes i kommunedelplanen er: «Redusere negative arealendringer og tap av leveområder». Dette anser vi som en svak formulering. Nordre Follo kommune har vedtatt arealnøytralitet i sin kommuneplan – til sammenlikning har Fredrikstad kommune satt av store arealer til industri- og boligutbygging og har utelatt målsettingen om arealnøytralitet i kommuneplanens arealdel.

Vi anbefaler at kommunen tydelig forankrer arealnøytralitet som prinsipp i planen. Utviklingen av et areal- eller naturregnskap som verktøy/plankart bør vurderes, for å følge utviklingen i arealbruk og naturverdier over tid. Dette vil også støtte opp under internasjonale forpliktelser knyttet til Naturavtalen. Det digitale plankartet bør omfatte kartlag for naturverdier, truede arter, restaureringsområder og økologiske sammenhenger. Denne typen kart gir stor verdi både for forvaltning, arealplanlegging og lokal medvirkning. Vi foreslår at kommunedelplanen også omfatter en landskapsøkologisk analyse for å sikre helhetlig forståelse av naturverdier. Det innebærer blant annet kartlegging og vurdering av økologiske funksjonsområder, grønn infrastruktur, buffersoner, korridorer og hoppesteiner, særlig artsrike områder og funksjonelle nettverk for arter.

I planforslaget beskrives det at det skal gjennomføres en prioriteringsprosess for å identifisere tiltakene som har størst positiv effekt på naturmangfoldet. Som nevnt er utbygging av grønne arealer beskrevet som den største trusselen mot naturmangfoldet, derfor etterlyser vi tiltak for å hindre utbygging av nye områder og effektivisere plasskrevende virksomheter. Et av de viktigste verktøyene for å oppnå en naturvennlig forvaltning i kommunen, er en grundig gjennomgang av eksisterende plantforvaltning og utføre en såkalt planvask, som bør innlemmes som en del av den nye kommuneplanen for naturmangfold.

I planperioden skal det gjennomføres utredninger av eksisterende kunnskapsgrunnlag for å sammenfatte og få oversikt over tilgjengelig informasjon om natur i kommunen. Denne typen sammenfatting er et viktig verktøy, men samtidig er vi kjent med at dagens naturkartlegging i Østfold er svært mangelfull. Ofte utføres det heller ikke nytt kartleggingsarbeid i forbindelse med planprosesser. Når kommunen baserer naturforvaltningen på et svært svakt naturkartleggingsgrunnlag, ser vi store konsekvenser for naturmangfoldet. Naturvernforbundet i Østfold mener det er viktig at planarbeid bygger på reell informasjon, derfor vil vi råde til at det settes av tilstrekkelige ressurser til å gjennomføre ny naturkartlegging som en del av arbeidet med kommunedelplanen.

Kommunedelplanen må følges opp med handlingsplaner utover temaene nevnt i forslaget til planprogram, som er svært begrensede. Forslaget mangler blant annet handlingsdeler for viktige overordnede temaer som arealnøytralitet og biologisk mangfold. Vi etterlyser også konkretisering av og tydeligere innsats for restaureringstiltak for myr og våtmark (klima, biologisk mangfold og vannhusholdning), vassdrag, inkludert kantsonerestaurering og gjenåpning av bekker, samt en systematisk identifisering og kartlegging av områder med restaureringspotensial. I tillegg etterlyser vi tydeligere mål og tiltak knyttet til rødlistearter og naturtyper, ivaretagelse av økologisk funksjonalitet (som hekkeområder og trekkruiter) og skjøtsel av kulturmark og gamle kulturlandskap med verdi for artsmangfoldet.

Kommunedelplanen for naturmangfold er beskrevet som et styringsverktøy som skal integreres i den kommunale planleggingen, men er ikke juridisk bindende. Planen bør derfor omfatte føringer for hvordan den skal vektes i avgjørelser som fattes i kommunestyret, samt for hvordan den skal innlemmes i arbeidet hos beslutningstakere slik at den har en reell innvirkning på arealforvaltningen i Fredrikstad.

Sammenlagt gir forslaget til planprogram inntrykk av å omfatte bestemte utvalgte temaer, men unnlater de største og viktigste problemene Fredrikstad kommune står overfor. Naturvernforbundet i Østfold etterlyser et planprogram som tar for seg naturkartlegging og arealnøytralitet på en mer konkret måte enn det som fremmes i planforslaget. I tillegg er det nødvendig med en gjennomgang av tiltakene som ble foreslått i den forrige kommunedelplanen for naturmangfold med oversikt over hva som er gjennomført og hvilke effekter disse tiltakene har hatt. Vi vil gjerne se resultatene av forslagene som er nevnt i den gjeldende planen, f.eks. for restaurering av myr.

Naturvernforbundet

Østfold

Oppsummering

- Vi støtter rulleringen av kommunedelplanen for naturmangfold i Fredrikstad da gjeldende plan er mangelfull. Vi oppfordrer til bred medvirkning og en strukturert prosess i planarbeidet.
- Fredrikstad kommune mangler et overordnet mål om arealnøytralitet.
- Vi foreslår at kommunen sammenfatter relevant informasjon om naturmangfold i et digitalt kartsystem som omfatter både arealregnskap, naturverdier, landskapsøkologiske analyser m.m.
- Kommunen bør gjennomføre en planvask og innlemme tiltak for å hindre utbygging av nye områder og effektivisere plasskrevende virksomheter.
- Gjeldende naturkartlegging i Østfold er mangelfull – ny naturkartlegging kreves for å unngå konsekvenser for naturmangfoldet.
- Handlingsplanene i kommunedelplanen er svært begrensede, vi etterlyser planer for viktige overordnede temaer som biologisk mangfold, restaureringstiltak, rødlistearter, kulturlandskap m.m.
- Planen bør omfatte føringer for hvordan den skal innlemmes i kommunens arbeid for å ha en reell betydning for naturforvaltningen.
- Vi etterlyser et planprogram som tar for seg naturkartlegging, arealnøytralitet m.m. på en mer konkret måte samt en gjennomgang av tiltakene beskrevet i gjeldende kommunedelplan.

Med vennlig hilsen

Naturvernforbundet i Østfold

Kirkegaten 31B
1632 Fredrikstad

Martine Stave
Fylkessekretær
Naturvernforbundet i Østfold

Naturvernforbundet i Østfold

Web: <https://naturvernforbundet.no/ostfold/> | E-post: post@naturostfold.no | Tlf: 970 67 685